

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 594/2022
13.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Акорд инжињеринг“ доо из Београда, чији је пуномоћник Бранко Арменко, адвокат из ..., против туженог „First project“ доо из Београда, чији је пуномоћник Ђорђе Симић, адвокат из ... ради дуга, вредност предмета спора 31.568.956,55 динара, одлучујући о изјављеној ревизији туженог против пресуде Привредног апелационог суда Пж 11435/21 од 23.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 11435/2021 од 23.12.2021. године у ставу један.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 5865/2020 од 07.10.2021. године у ставу један делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да плати тужиоцу на име главног дуга износ од 18.504.309,20 динара са законском затезном каматом и то на износ од 10.848.702,63 динара од 20.12.2013. године до исплате, на износ од 5.283.164,58 динара од 16.04.2009. године до исплате, на износ од 2.372.441,99 динара од 19.01.2014. године до исплате, законску затезну камату на износ од 5.881.318,53 динара почев од 20.12.2013. године до 10.06.2015. године. Ставом два одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да плати тужиоцу на име главног дуга износ од 13.063.947,35 динара са законском затезном каматом од доспелости појединачних рачуна до исплате, законску затезну камату на износ од 10.848.702,63 динара од доспелости појединачних рачуна до 19.12.2013. године, законску затезну камату на износ од 5.283.164,58 динара од доспелости појединачних рачуна до 15.04.2019. године. Ставом три обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошак спора у износу од 886.575,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 11435/21 од 23.12.2021. године у ставу један делимично је одбијена жалба туженог као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 5865/2020 од 07.10.2021. године у ставу један изреке у делу у којем је усвојен тужбени захтев тужиоца за исплату главног дуга у износу до

18.504.309,20 динара са законском затезном каматом и то на износ од 2.495.306,49 динара од 20.12.2013. године до исплате, на износ од 13.636,560,72 динара од 16.04.2019. године до исплате, на износ од 2.372.441,99 динара од 19.01.2014. године до исплате, за исплату законске затезне камате на износ од 5.881.318,53 динара почев од 20.12.2013. године до 10.06.2015. године као и у ставу три изреке. Ставом два преиначена је пресуда Привредног суда у Београду П 5865/2020 од 07.10.2021. године у преосталом делу става један изреке за законску затезну камату на износ главног дуга од 8.353.396,14 динара од 20.12.2013. године до 15.04.2019. године и тужбени захтев тужиоца је у овом делу је одбијен као неоснован.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је потраживање тужиоца у износу од 29.195.814,56 динара са припадајућом законском затезном каматом на име вредности извршених радова по испостављеним привременим ситуацијама, потраживање на име законске затезне камате на досуђени износ 5.881.318,53 динара од доспећа појединачних рачуна до 10.06.2015. године, потраживање у износу од 2.372.441,99 динара по ... од 13.01.2014. године на име трошкова накнадног ангажовања радне снаге, техничких средстава и опреме на извођењу радова.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је као инвеститор закључио са тужиоцем као извођачем радова уговор о извођењу грађевинских радова од 20.07.2012. године. Предмет уговора је регулисање међусобних права и обавеза уговорних страна по плану извођења грађевинских, грађевинско занатских и инсталатерских радова по фиксном принципу „кључ у руке“ на изградњи стамбеног објекта у улици ... број ... у ..., а како је прописано у члану 7. тачка 1. уговора. Вредност уговорених радова према члану 13. тачка 1. износи 821.528,44 евра без ПДВ коју тужени плаћа на начин да вредност уговорених радова у висини од 76% плаћа по испостављеним привременим ситуацијама, а вредност уговорених радова у висини 24% плаћа из новчане вредности остварене продајом стана С3 на првом спрату предметног објекта. Наведени стан пројектоване површине 105,45м², тужени је продао дана 12.04.2019. године, купцу АА, на основу уговора о купопродаји непокретности овереног пред јавним бележником.

Неспорно је да тужилац, као извођач радова није завршио изградњу, већ да је током радова обуставио извођење радова што произлази из записника о примопредаји изведених радова, у коме је констатовано да је на састанку одржаном 16.01.2014. године договорено да услед обуставе у финансирању изведених радова извођач уклони са предметног градилишта сву неуграђену опрему и материјал. Према налазу судског вештака грађевинске струке у тренутку обустављања извођења радова 20.12.2013.

године, радови на објекту били су изведени у проценту од 60,22%, па примењујући утврђени проценат на укупну вредност радова од 812.528,46 евра, произлази да вредност изведених радова износи 494.724,44 евра односно 56.819.003,00 динара према курсу НБС од 114,8498 на дан 20.12.2013. године, будући да су странке у записник о примопредаји изведених радова констатовали пресек изведених радова на објекту закључно са 20.12.2013. године. Тужени је уплатио тужиоцу укупан износ од 305.943,84 евра односно 34.805.817,26 динара, што је констатовано у налазу вештака финансијске струке, па укупан дуг туженог износи 22.013,185,74 динара. Применом уговореног начина плаћања 76% : 24% следи да је дуг у износу од 16.730.021,16 динара (76%) доспео за плаћање 20.12.2013. године као датум пресека изведених радова на објекту. Одузимањем од наведеног износа, износа од 5.881.318,53 динара који је тужиоцу досуђен правноснажном пресудом Привредног суда у Београду П 3508/16 од 25.06.2019. године у том делу, утврђен је износ од 10.848.702,63 динара, који је тужени у обавези да накнади тужиоцу на основу члана 635. Закона о облигационим односима. Сагласно уговору, преостали дуг од 5.283.164,58 динара (24%) доспео је за плаћање 16.04.2019. године јер је стан С3 продат 12.04.2019. године. Сходно томе, првостепени суд је утврдио да тужиоцу на име неисплаћених, изведених радова припада износ од 16.131.867,21 динар.

Првостепени суд налази да нису од утицаја наводи туженог да потраживање тужиоца треба умањити за вредност радова које тужени накнадно по ангажовању новог извођача радова морао поново извести у износу од 11.050,14 евра. Ово са разлога, јер је тужилац извео наведене радове, што произилази из налаза и мишљења вештака грађевинске струке којим је констатовано да нису достављени докази које је радове додатно изводио тужени, осим лимарских радова на санацији крова у укупном износ од 11.050,14 евра. Првостепени суд је утврдио да је надзорни орган у градилишту у свом исказу навео да поједини радови без обзира на пројекат, надзор извођача, подлежу тесту времена те да су у том смислу лимарски, хидроизолатерски и електро радови морали да сачекају прве падавине, након чега је дошло до извесног прокишњавања, што су морали да санирају од стране другог извођача, при чему тужени није поставио компензациони приговор за наведени износ радова које је морао поново да изведе преко новог извођача радова као евентуално претрпљену стварну штету.

Првостепени суд је досудио тужиоцу и износ од 2.372.441,99 динара на име трошкова одржавања и обезбеђења градилишта у периоду продуженог извођења радова односно 23.08.2013. године од 01.02.2014. године, како су парничне странке заједнички констатовале записником о примопредаји, у коме је наведено да се туженом достављају трошкови одржавања и обезбеђења градилишта, а који рачун тужени није оспорио. Првостепени суд је утврдио да је записником о примопредаји констатовано да је од 01.02.2014. године обезбеђење градилишта обавеза туженог, па полазећи од одредбе члана 8. уговора којом је прописана обавеза обезбеђења градилишта, да је тужилац као извођач дужан да од почетка извођења па све до примопредаје радова инвеститору на погодан начин обезбеђује и чува изведене радове, опрему и материјал од оштећења, одношења или уништења, да извођач сноси трошкове обезбеђења и чувања изведених радова, опреме и материјала и ризик њиховог оштећења, уништења, одношења и пропадања и да обезбеђује сигурност објекта, закључује да тужилац износ по наведеном рачуну потражује за трошкове обезбеђења градилишта за период када више није био у обавези да исто обезбеђује, односно за трошкове накнадног ангажовања радне снаге, техничких средстава и опреме на извођењу радова коју

чињеницу тужени у записнику о примопредаји није оспорио у смислу члана 614. већ са истом сагласио потписивањем записника. У складу са наведеним, првостепени суд је обавезао туженог и да плати тужиоцу износ од 2.372.441,90 динара са законском затезном каматом од 19.01.2014. године до исплате, јер је туженом предметни рачун достављен на састанку одржаном 16.01.2014. године.

У делу тужбеног захтева који се односи на законску затезну камату на износ од 5.881.318,53 динара почев од доспећа појединачних рачуна до 10.06.2015. године, првостепени суд налази да наведени износ доспео за плаћање дана 20.12.2013. године и то у оквиру износа од 16.730.021,16 динара применом уговореног начина плаћања од 76%, а који датум представља пресек изведених радова на објекту који су парничне странке констатовале у записнику о примопредаји изведених радова.

Другостепени суд налази да је одлука првостепеног суда у погледу укупног износа главног дуга правилна, а да ја жалба туженог у односу на досуђену законску затезну камату на износ неплаћених изведених радова од 16.131.867,21 динар делимично основана. Ово са разлога што је првостепени суд од укупног износа изведених радова одузео износ плаћених радова од стране туженог па је на тај износ рачунао уговорени начин плаћања 76% према 24%. Из тог разлога је дошло до грешке у обрачуна који је у пресуди учинио првостепени суд јер је од укупног износа радова који су изведени у проценту од 60,22% од стране туженог односно 56.819.003,00 динара првостепени суд је требало да рачуна уговорени проценат од 76:24% на који начин би добио износ од 13.636.560,72 динара који представља 24% од вредности изведених радова и који доспева тек након продаје стана С3. Предметни стан је продат у току 2019. године за укупну цену од 230.000 евра, па је наведени износ доспео на плаћање тек након продаје стана у складу са одредбом члана 17. тачка 1. уговора. Износ од 13.636.560,72 динара који представља 24% од укупне вредности изведених радова је мањи износ од износа за колико је продат предметни стан С3 те у том смислу није било основа да првостепени суд тужиоцу законску затезну камату на износ од 10.848.702,63 динара рачуна почев од 20.12.2013. године а на износ од 5.283.164,58 динара почев од 06.04.2019. године који је износ добио када је од укупне вредности изведених радова одузео износе које је тужени већ платио тужиоцу. Сходно томе другостепени суд је потврдио првостепену пресуду за износ од 18.504.309,20 динара, али са законском затезном каматом на износ од 2.495.306,49 динара од 20.12.2013. године до исплате, на износ од 13.636.560,72 динара од 16.04.2019. године до исплате, а преиначио првостепену пресуду у делу законске затезне камате на износ главног дуга од 8.353.396,14 динара почев од 20.12.2013. године до 15.04.2019. године.

Другостепени суд прихвата као правилан закључак првостепеног суда у погледу износа од 11.050,64 евра који представља вредност радова које је тужени накнадно по ангажовању новог извођача морао поново да изведе и за који износ тужени сматра да треба умањити потраживање тужиоца из разлога који је навео првостепени суд, да у погледу истог тужени није истакао компензациони приговор нити неки други захтев.

Другостепени суд налази да је правилна одлука првостепеног суда у делу у којем је тужиоцу досуђен износ до 2.372.441,99 динара и то на име ангажовања радне снаге, техничких средстава и опреме на извођењу радова а који су фактурисани рачуном ... од 13.01.2014. године, а који трошкови обухватају трошкове одржавања и

обезбеђивања градилишта у периоду од 23.08.2013. године до 01.02.2014. године, као и да није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, приликом досуђивања законске затезне камате на износ од 5.881.318,53 динара за период од 20.12.2013.године до 10.06.2015. године.

Ценећи наводе туженог као ревидента, Врховни касациони суд налази да је на утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

Парничне странке биле су у пословном односу по основу уговора о извођењу грађевинских радова са посебном одредбом „кључ у руке“ у складу са чланом 640. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 14. уговора предвиђен је начин плаћања, да се вредност цене уговорних радова у висини од 76% врши плаћањем испостављеног износа по привременим ситуацијама у складу са даљим одредбама уговора, а вредност цене уговорених радова у висини од 24% врши се из новчане вредности остварене продајом конкретног стана од стране инвеститора крајњем купцу. Одредбом члана 17. уговора регулисани су метод и начин исплате преостале вредности цене уговорних радова, па су се странке споразумеле да се преостала вредност цена уговорених радова у висини од 24% врши из новчане вредности остварене продајом стана број С3 на првом спрату предметног објекта који има пројектовану површину 105,45м². Уговорне стране су се споразумеле да заједнички излажу и нуде на продају предметни стан, а да ће формално продаја означеног стана и пријем купопродајне цене бити извршен од стране и на пословни рачун инвеститора (као продавца), што подразумева да се овим уговором на извођача не преноси право својине на овом стану већ се само дефинише да њему на име дела накнаде за извођење, припада новац који буде наплаћен продајом стана крајњем купцу. Уколико се током градње стан не прода, извођач стан може пренети на своје име при чему су уговорне стране сагласно констатовале да се приликом уговорања међусобно утврдиле да вредност стана из става 1. износи 236.272,50 евра. Пошто инвеститор прода означени стан дужан је да одмах а најкасније у року од 3 дана изврши плаћање неплаћених 24% за све до тог тренутка испостављене привремене ситуације.

Према утврђеном чињеничном стању предметни стан је продат 12.04.2019. године, за износ од 230.000,00 евра, а 24% од вредности изведених радова износи 13.636.560,72 динара, па је правилан закључак другостепеног суда, да на наведени износ остварен из купопродајне цене стана, тужиоцу припада законска затезна камата од 16.04.2019. године, а који датум падања туженог у доцњу је утврдио и првостепени суд. Из уговорне формулације у погледу начина исплате преостале вредности цене уговорних радова произлази да се уговором на извођача не преноси право својине на стану, већ се само дефинише да њему на име дела накнаде за извођење припада новац који буде наплаћен продајом стана крајњем купцу. Сходно томе обавеза туженог као инвеститора је исплата дела накнаде који представља 24% изведених радова на начин како је то предвиђено уговором. Одредба уговора да извођач може пренети стан на своје име, представља право извођача, а не обавезу да прими такво испуњење, тако да на страни тужиоца нема поверилачке доцње одбијањем пријема стана како неосновано наводи ревидент.

Неосновани су ревизијски наводи да тужиоцу не припада износ до 2.372.441,99 динара који је туженом фактурисан рачуном од 13.01.2014. године на име трошкова одржавања и обезбеђења градилишта у периоду од 23.08.2013. године до 01.02.2014. године.

Тачно је да је одредбом члана 8. тачка б. уговора предвиђено да од почетка извођења радова па све до примопредаје радова инвеститору извођач је дужан да на погодан начин обезбеђује и чува изведене радове, опрему и материјал од оштећења, одношења или уништења. Извођач сноси трошкове обезбеђења и чувања изведених радова, опреме и материјала и ризик њиховог оштећења и уништења и одношења и пропадања. Међутим из утврђеног чињеничног стања произилази да је 23.08.2013. године дошло до фактичког прекида извођења радова од стране тужиоца због немогућности финансирања од стране туженог као инвеститора. Из садржине записника о примопредаји изведених радова произилази да обезбеђење градилишта у периоду након 01.02.2014. године буде обавеза инвеститора, коме су достављени трошкови одржавања обезбеђења градилишта у периоду продуженог извођења радова, (период након 23.08.2013. године). Предметни рачун на износ од 2.372.441,99 динара није оспорен од стране туженог. Сходно томе како се у конкретном случају трошкови односе на период по фактичком прекиду извођења радова од стране тужиоца услед немогућности финансирања од стране туженог као инвеститора, сношење трошкова обезбеђења од стране тужиоца за наведени период са позивом на члан 8. уговора било би противно начелу савесности и поштења, при чему се наведена одредба не односи на конкретну ситуацију. Пријемом рачуна у погледу обавезе плаћања ових трошкова након 23.08.2013. године, а што је констатовано и наведеним записником, без оспоравања истог, тужени се сагласио са истом.

Неосновани су ревизијски наводи да је тужени истакао компензациони приговор за износ од 11.050,14 евра који представља вредност радова које је тужени накнадно, по ангажовању новог извођача морао поново да изведе. Правилно су нижестепени судови утврдили да тужени није истакао компензациони приговор нити други захтев у погледу радова које је морао да поново изведе преко другог извођача као евентуално претрпљену стварну штету, нити фактуру тужиоцу на наведени износ при чему ни из стања у списима не произилази да је истакнут компензациони приговор, јер се право на пребијање може остварити, ако је тужени у постојећој парници затражио пребијање у форми приговора, што у конкретном случају није. Сходно томе нису се стекли услови за пребијање потраживања применом члана 336. Закона о облигационим односима. Сама утврђена чињеница, да је тужени накнадно морао да ангажује извођаче за радове које је тужилац извео и сносио трошкове по том основу у износу од 11.050,14 евра, не доводи до пребоја потраживања са потраживањем тужиоца по основу изведених а неплаћених радова. Са изјавом о пребијању у форми компензационог приговора не може се изједначити тврдња туженог да је након изласка туженог са градилишта морао ангажовати новог извођача и да је поводом некавалитетно изведених радова од стране тужиоца морао поново извести радове у износу у вредности од 11.050,14 евра па и поткрепљена доказима не доводи до компензације. Према члану 337. Закона о облигационим односима пребијање не настаје чим се стекну услови за то него је потребно да једна страна изјави другој да врши пребијање, а после изјаве о пребијању сматра се да је пребијање настало оног часа кад су се стекли услови за то, а у конкретном случају изјава о пребијању у форми компензационог приговора је изостала.

Правилно су нижестепени судови досудили тужиоцу законску затезну камату на износ од 5.881.318,53 динара за период од 20.12.2013. године до 10.06.2015. године из разлога који су дали, при чему је неоснован ревизијски навод да је другостепеном пресудом одлучено о делу тужбеног захтева којим је већ правоснажно одлучено те да је тиме учињена битна повреда одредбом парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП. Пресудом Привредног суда у Београду П 3508/16 од 25.06.2019. године у ставу два обавезан је тужени да плати тужиоцу износ од 5.881.318,53 динара са законском затезном каматом од 11.06.2015. године до исплате, а у ставу три одбијен је тужбени захтев за камату на износ од 5.881.318, 53 почев од доспећа појединачних рачуна до 10.06.2025. године. Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5266/19 дана 14.10.2020. године укинута је наведена пресуда у ставу 3. и 4. изреке и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Сходно томе првостепена пресуда је постала правноснажна у ставу два изреке, у коме је обавезан тужени да плати тужиоцу износ од 5.881.318,53 динара са законском затезном каматом почев од 11.06.2015. године до исплате, а у поновном поступку одлучивано је о камати за период од 20.12.2013. године до 10.06.2015. године, у делу у коме је првостепена пресуда укинута, па су неосновани наводи ревидента о битној повреди парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. Закона о парничном поступку.

Обзиром на горе наведено, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог као неосновану применом члана 414. ЗПП и одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић